POLITIET
KRIPOS

ÅPEN

Klassifisering/Sikkerhetsgradering	Åpen
Dato ferdigstilt	11.10.24
Info cut off	01.05.23
Kontaktpunkt	Etterretning SOMB, Kripos
Antall sider	25 sider

Direkteoverførte bestillingsovergrep (DOBO)

Etterretningsrapport

Seksjon for seksuelle overgrep mot barn (SOMB)

KRIPOS

Innhold

1. Hovedpunkter 3
2. Bakgrunn 4
3. Innledning, definisjoner og begrensninger 4
3.1. Hva er direkteoverførte bestillingsovergrep? 4
3.2. Definisjoner av de ulike aktørene innenfor DOBO 5
3.3. Det norske grunnlaget i rapporten 5
3.4. Begrensninger 5
4. Hva kjennetegner en kjøper av DOBO? 5
4.1. Hvilke demografiske kjennetegn har kjøpere av DOBO? 6
4.2. Er kjøpere av DOBO tidligere registrert i straffesaksregisteret? 6
4.3. Hvilken kompetanse kreves for å kjøpe DOBO? 7
4.4. Hvilken relasjon har kjøper og selger? 8
4.5. Hvordan chatter kjøper og selger? 11
4.6. Hva er omfanget av nordmenn som kjøper DOBO? 12
4.7. I hvilke land bor kjøpere av DOBO? 12
4.8. Hvilke typer overgrep er DOBO? 14
4.9. Hvor mange DOBO-kjøpere begår fysiske overgrep i landet de kjøper DOBO fra? 14
5. Hva kjennetegner en selger av DOBO? 15
5.1. Fra hvilke land selges DOBO? 15
5.2. Hvilke demografiske kjennetegn har selgere av DOBO? 16
5.3. Hvordan opererer selgere av DOBO? 17
5.4. Hvordan blir man en DOBO-selger? 18
5.5. Hvordan samarbeider selgere av DOBO? 19
6. Hva kjennetegner ofre for DOBO? 21
6.1. Hvilken demografi har ofre for DOBO? 21
6.2. Hvordan blir barn ofre for DOBO? 21
6.3. Hvilke psykiske skader får et DOBO offer? 22
7. Hvilke andre aktører er involvert i DOBO? 23
8. Hvilke plattformer benyttes til DOBO? 23
8.1. Hvilke plattformer benyttes for å overføre DOBO? 24
8.2. Hvilke plattformer benyttes for å betale for DOBO? 24
9. Ordliste 25
10. Sannsynlighetsord 25

1. Hovedpunkter

Omfanget av DOBO er svært vanskelig å anslå da det ligger i kriminalitets natur at forholdene ikke anmeldes. Det er *sannsynlig* at mellom 400 og 2000 nordmenn har kjøpt DOBO i løpet av det siste året. Det er *sannsynlig* at antall overgrep som er begått av nordmenn er langt høyere, da en gjerningsperson kan begå mange overgrep i løpet av et år.

Det er *sannsynlig* at en gjennomsnittlig DOBO-kjøper er en singel mann som er eldre enn gjennomsnittsalderen på norske menn. En betydelig del av DOBO-kjøperne er situasjonelle overgripere[1] med bakgrunn i at svært få er registrert som gjerningspersoner i seksualforbrytelser. De skiller seg ikke ut fra normalbefolkningen på annen måte.

Det kreves liten grad av teknisk kunnskap for å begå DOBO, og kommunikasjonen mellom kjøper og selger foregår på svært enkel engelsk. Selv om DOBO ikke er en teknologisk avansert kriminalitetstype er det *sannsynlig* at enkelte DOBO-kjøpere opererer på måter som i praksis utelukker deteksjon fra politiet.

Det er *meget sannsynlig* at kjøp og salg av DOBO fungerer på samme måte som kjøp og salg av varer mellom enkeltpersoner, og det er de samme mellommenneskelige mekanismene som påvirker hvordan handelen utføres. Jo større tillit partene har til hverandre, jo enklere er det å utveksle penger og varer. Relasjonsbygging er viktig for begge parter da dette skaper gjensidig tillit. Det er *sannsynlig* at relasjonsbyggingen er viktigst for selgeren, da dette kan gjøre at kjøperen betaler for andre utgifter som selgeren har.

Det er *sannsynlig* at de fleste DOBO-selgere fra Filippinene er kvinner med egne mindreårige barn. Det er *sannsynlig* at den vanligste måten en DOBO-selger kommer i kontakt med sine kunder på er via pornonettsider hvor de også tilbyr sexshow med voksne. Det er *sannsynlig* at selgere av DOBO benytter en rekke forskjellige kommunikasjonsplattformer og betalingstjenester for å senke oppdagelsesrisikoen. Dette gjøres også ved å samarbeide med andre DOBO-selgere ved å dele på slike konti. Det er *mulig* at en slik deling av kommunikasjonsplattformer gjøres for at de til sammen får tilgang til en større kundegruppe.

Det er *sannsynlig* at de fleste DOBO-ofre er jenter i slutten av barneskolealder som blir solgt av sine foreldre, andre slektninger og/eller naboer. En DOBO-selger har ofte tilgang på flere barn som de kan selge. Det er stor variasjon i overgrepene barna blir utsatt for, men de vanligste overgrepene vil etter norsk lov bli betraktet som voldtekt. De mest avgjørende faktorene for hvilke overgrep som blir begått er *sannsynlig* kjøpers seksuelle preferanser og hva selgeren er villig til å utsette barna for. Det er *meget sannsynlig* at nordmenn bidrar til at DOBO ofre får langvarige psykiske skader som følge av overgrepene de blir utsatt for.

[1] Situasjonelle overgripere har i utgangspunktet ikke noen intensjon om å begå overgrep, men ender med å begå overgrep når muligheten byr seg. Et eksempel på dette er en mann som i utgangspunktet vil ha direkteoverført seksuelt innhold med voksne, men som takker ja til DOBO etter å ha blitt tilbudt dette av selgeren.

2. Bakgrunn

Norsk politi har etterforsket direkteoverførte bestillingsovergrep (DOBO) i mange år. Etterforskningen av den eldste straffesaken registrert i informasjonsgrunnlaget til denne rapporten startet i 2010. Bakgrunnen for denne etterforskningen var at politiet fikk informasjon om funn av overgrepsmateriale på en minnepinne. Etterforskningen avdekket flere forhold og resulterte i at en mann i 50-årene ble dømt for DOBO gjennomført i 2009. Dette gjenspeiler et mønster som viser at DOBO-etterforskninger gjennomgående har startet med mistanke om andre straffbare forhold og at politiet ved tilfeldigheter har oppdaget DOBO underveis i etterforskningen. Dette underbygger at DOBO er en kriminalitet som i praksis aldri anmeldes. Gjerningspersoner i Norge kan derfor føle seg trygge mens de gjentatte ganger bestiller og ser på direktesendte voldtekter av barn i fattige land. Kripos har utviklet en metode for å sette politiet i stand til å systematisk avdekke og etterforske DOBO-saker. Dette arbeidet har gitt bedre kunnskap om kriminaliteten og rapporten bygger i stor grad på erfaringer fra dette arbeidet.

I juni 2018 utga Kripos sin første etterretningsrapport om DOBO.[2] Innholdet i rapporten fra 2018 er i all hovedsak fortsatt gyldig. Denne rapporten har til formål å utdype allerede kjent kunnskap, som igjen vil gi bedre utgangspunkt for framtidsrettede vurderinger.

Rapporten er produsert på bestilling fra ledelsen ved Seksjon for internettrelaterte overgrep (SIO) og Seksjon for seksuallovbrudd (SFS), Kripos.

3. Innledning, definisjoner og begrensninger

3.1. Hva er direkteoverførte bestillingsovergrep?

DOBO er seksuelle overgrep mot barn som direkteoverføres med video via internett til kjøpere som bestiller og betaler for overgrepene. Kjøper kan på forhånd eller underveis gi instruksjoner til selger om hvordan overgrepene skal utføres. Prisen på overgrepene blir forhandlet mellom kjøper og selger før overgrepene starter og betalingen blir overført til selger via betalingsløsninger på internett. I noen tilfeller bestiller kjøper overgrep uten at de overføres i sanntid på grunn av f.eks. tekniske problemer. I slike tilfeller kan selger ta opptak og oversende overgrepsmaterialet i ettertid. Dette sidestilles med DOBO.

I forbindelse med DOBO deler selgeren ofte egenprodusert overgrepsmateriale, gjerne opptak av tidligere begått DOBO som selger har lagret. Dette sendes til nye kjøpere mot betaling eller som gratis vareprøve/reklame for overgrepene selgeren kan tilby. Dette er ikke DOBO per definisjon, men det er en viktig del av kriminalitetstypen.

Det er vanlig at flere selgere samarbeider, blant annet ved å "byttelåne" barn som utnyttes til overgrep og byttelåne chattekonti og/eller betalingskonti. DOBO er derfor i mange tilfeller alvorlig organisert kriminalitet.

DOBO selges fra flere verdensdeler og land, men en uforholdsmessig stor del av kriminaliteten foregår på Filippinene. Årsaken til dette er trolig sammensatt, men kombinasjonen av høy andel engelskspråklige, god internettutbygging, kulturelle aspekter og god tilgjengelighet på betalingstjenester er ofte pekt på i denne sammenheng.[3]

[2] Kripos: Etterretningsrapport - Direkteoverførte overgrep mot barn i utlandet (unntatt offentlighet)

[3] IJM – Online sexual Explotation of Children in the Philippins: Analysis and Recommendations for Governments, Industry, and Civil Sosiety

3.2. Definisjoner av de ulike aktørene innenfor DOBO

I denne rapporten er de ulike aktørene innenfor DOBO definert på følgende måte:

- Kjøper: Dette er gjerningspersonen som bestiller og betaler for overgrepene.

- Selger: Dette er personen som oppretter kontakten med kjøperen, kommuniserer om betalinger og type overgrep. Ofte er det også denne personen som begår de fysiske overgrepene i utlandet. Selger omtales ofte i andre rapporter som f.eks. "fasilitator", "tilrettelegger" eller "trafficker".

- Offer: Dette er barna som utsettes for overgrepene.

- Pengemuldyr: Dette er personer som mottar og videreformidler penger, men som ikke selv begår fysiske overgrep. Disse blir i andre rapporter ofte omtalt som "moneymules."

- Bakmenn: Dette er personer som styrer/bidrar aktivt til kriminaliteten uten å begå fysiske overgrep selv.

- Risikoland: Det er land hvor det antas å være større tilgang på sårbare barn, og lavere risiko for å bli anmeldt og straffet for seksuelle overgrep mot barn.

3.3. Det norske grunnlaget i rapporten

Siden 2019 har Kripos jobbet frem en metode der politiet selv blir i stand til å systematisk starte DOBO-etterforskninger i stedet for at DOBO tilfeldigvis avdekkes slik det er beskrevet over. Med utgangspunkt i denne metoden har Kripos produsert etterretning og anmeldt nordmenn som mistenkes for kjøp av DOBO. Når det i rapporten blir henvist til statistikk om norske gjerningspersoner er det disse personene som utgjør informasjonsgrunnlaget i analysen. Flere av disse kjøperne er pågrepet og etterforskning har avdekket kjøp av DOBO. Det er en svakhet at utvalget har begrenset størrelse. Rapporten er derfor ikke basert på resultatet av denne analysen alene, men sammenlignet med tilsvarende faktagrunnlag fra andre internasjonale rapporter.

3.4. Begrensninger

I arbeidet med DOBO er det i all hovedsak arbeidet med saker og informasjon med utspring fra Filippinene. Selv om Filippinene blir betraktet som episenteret for DOBO, er det *mulig* at kjøp og salg av DOBO fra andre land har en annen modus operandi enn det som er beskrevet i denne rapporten.[4] I tillegg er det norske grunnlaget som denne rapporten bygger på avdekket ved å benytte én metode. Det er *mulig* at dersom norsk politi hadde benyttet en annen metode for å avdekke DOBO, så kunne informasjonsgrunnlaget sett annerledes ut.

4. Hva kjennetegner en kjøper av DOBO?

Dette kapittelet omhandler faktorer som beskriver kjøperne av DOBO, men også faktorer rundt kjøpernes relasjon og handlemåte opp mot selgerne og/eller ofrene. Faktorer som kun omhandler selgere og ofre er omhandlet i egne kapitler.

[4] IJM – Online sexual Explotation of Children in the Philippins: Analysis and Recommendations for Governments, Industry, and Civil Sosiety

4.1. Hvilke demografiske kjennetegn har kjøpere av DOBO?

Personer som kjøper DOBO er tilnærmet utelukkende menn og kommer fra alle samfunnslag. Det er stort spenn i arbeidssituasjon og utdanningsnivå. Noen eksempler fra norske saker er offshorearbeider, lege, barnevernspedagog, elektriker, ingeniør og uføretrygdet. Det er også stor variasjon i sivilstatus, fra single som bor alene til gifte familiefedre med flere barn. Det fremstår allikevel som overvekten av personene er single. I det norske utvalget[5] var gjennomsnittsalderen på mennene 52 år, hvor den yngste var 27 år, mens den eldste var 72 år.

En studie som har undersøkt australske DOBO-kjøpere viste lignende funn sammenlignet med det norske utvalget. De så at gjennomsnittsalderen var 59 år (n=210) hvor yngste var 27 år, mens den eldste var 82 år.[6] Også International Justice Mission (IJM) konkluderer med at kjøpere av DOBO er eldre menn. I deres utvalg var alderen på kjøperne mellom 40 og 72 år, og 56% av kjøperne var i 50 årene.[7]

Gjennomsnittsalderen på personer som kjøper DOBO er langt høyere enn andre gjerningspersoner som begår ulike seksuallovbrudd på internett.

Blant DOBO-selgere finnes det en betydelig andel som også selger seksuelt innhold med voksne og som ønsker en vestlig livspartner/forsørger. Tilsvarende finnes det en gruppe blant DOBO-kjøpere, altså menn som kjøper direkteoverført seksuelt innhold med voksne som ønsker å benytte denne kontakten til finne en voksen seksual-/livspartner.

Vurdering

Det er *sannsynlig* at menn som er på utkikk etter en livspartner fra risikoland i snitt er eldre enn gjennomsnittsalderen på norske menn[8].

Det er *sannsynlig* at en gjennomsnittlig DOBO-kjøper er en singel mann som er eldre enn gjennomsnittsalderen på norske menn. De skiller seg ikke ut fra normalbefolkningen på annen måte. Samtidig er det noen yngre menn i det norske utvalget. Det er *sannsynlig* at også disse mennene oppsøker sider på internett hvor man kan finne seksual-/livspartner og på den måten kommer i kontakt med DOBO-selgere. Det er *lite sannsynlig* at aldersspennet på kjøpere vil endre seg i fremtiden.

Det er *mulig* at prosentandelen av yngre DOBO-kjøpere er større enn det som er avdekket av norsk politi og IJM. En grunn til dette kan være at yngre personer har bedre teknologisk kunnskap og derfor enklere kan skjule sin aktivitet på internett for politiet.

Det er *mulig* at det finnes et begrenset antall yngre menn som benytter en annen modus operandi, som gjør at få av disse aktørene befinner seg i rapportens datagrunnlag.

4.2. Er kjøpere av DOBO tidligere registrert i straffesaksregisteret?

En australsk studie viser at svært få personer som kjøper DOBO er registrert som gjerningspersoner i seksuallovbruddsaker fra tidligere. [9] Studien viser at 10 % av

[5] Utvalget er beskrevet i kapitel 3.3

[6] Australian Institute of Criminology – Australians who view live streaming of child sexual abuse: An analysis of financial transactions - 2020

[7] IJM – Online sexual Explotation of Children in the Philippines: Analysis and Recommendations for Governments, Industry, and Civil Sosiety

[8] Gjennomsnittsalderen på norske menn var i 2022 på 41 år (kilde: SSB)

[9] Australian Institute of Criminology – Australians who view live streaming of child sexual abuse: An alaysis of financial transactions - 2020

kjøperne var registrert som gjerningsperson i minst én seksuallovbruddsak. Over halvparten (55 %) av kjøperne var ikke tidligere registrert som gjerningsperson i straffesaksregisteret. Norske tall er tilsvarende.

Erfaring fra norske saker viser at initiativet til å begå overgrep mot barn ofte kommer fra DOBO-selgeren og under er et eksempel på dette. Chatten er hentet fra en norsk etterforskning hvor kjøper i utgangspunktet etterspør show med unge kvinner, men selger tilbyr seksuelle overgrep mot sin syv år gamle datter.

Selger:	My daughter can do
Kjøper:	thanks, i appreciate u show me
	what age of ur daughter?
Selger:	7
Kjøper:	dont please

Voldtektssituasjonen i Norge 2019 viser at det ble anmeldt 1695 unike gjerningspersoner for voldtekt i Norge.[10] Av disse var 27 % anmeldt for seksuallovbrudd fra tidligere. 70 % var tidligere registrert som mistenkt, siktet eller domfelt.

Erfaring fra etterforskninger av voldtekt begått med internett som verktøy viser at gjerningspersonene blir dømt for flere forhold enn gjerningspersoner som har begått voldtekter i den fysiske verden. Ved DOBO blir voldtekt av barn en vare som tilbys, noe som gjør handling enklere både praktisk og mentalt. Dette underbygges av at DOBO-kunder fremstår som mer lovlydige fra tidligere, da de sjelden har noen form for straffesakshistorikk. Samtidig blir flere dømt for gjentatte voldtekter når deres handlinger på internett blir avslørt.

Vurdering

Det er *sannsynlig* at den mentale terskelen for å begå voldtekt på internett er lavere enn å voldta noen i den virkelige verden samt at det er praktisk enklere å begå voldtekter på internett. Grunner til dette kan være at personer føler seg mer anonyme når de opererer på internett og siden avstanden man opplever over internett er så stor, oppleves ikke det å begå seksuelle overgrep som like alvorlig.

Det er *sannsynlig* at en betydelig del av DOBO-kjøperne er situasjonelle overgripere[11] med bakgrunn i at svært få er registrert som gjerningspersoner i seksualforbrytelser. De begår seksuallovbrudd først når muligheten byr seg ved at de er kommet i kontakt med en DOBO-selger og kriminaliteten kan utføres enkelt med en følelse av anonymitet og avstand til overgrepene barna utsettes for.

4.3. Hvilken kompetanse kreves for å kjøpe DOBO?

DOBO er ikke en teknologisk avansert kriminalitetstype. Vanligvis begås kriminaliteten ved bruk av helt vanlige internettjenester som ikke krever annet enn grunnleggende dataferdigheter og bruk av elektroniske enheter som PC, nettbrett og smarttelefon.

Kommunikasjon med selgeren foregår svært ofte på engelsk og krever et begrenset ordforråd. I tillegg er brukervennlige oversettingstjenester lett tilgjengelig på internett.

[10] Voldtektssituasjonen i Norge 2019 - Kripos

[11] Situasjonelle overgripere har i utgangspunktet ikke noen intensjon om å begå overgrep, men ender med å begå overgrep når muligheten byr seg. Et eksempel på dette er en mann som i utgangspunktet vil ha direkteoverført seksuelt innhold med voksne, men som takker ja til DOBO etter å ha blitt tilbudt dette av selgeren.

Det å bestille DOBO fremstår som så enkelt at det ikke er behov for å tilegne seg spesiell kunnskap. Den begrensede kunnskapen kjøperne trenger vil de også kunne få formidlet direkte fra selgeren dersom det er behov. IJM konkluderer med at de fleste selgere kommuniserer og deler materiale med kjøpere på internett utenfor det mørke nettet.[12]

Vurdering

Det er *sannsynlig* at enkelte DOBO-kjøpere opererer på måter som i praksis utelukker deteksjon fra politiet og det er vanskelig å vurdere hvor mange som har et bevisst forhold til å gjøre tiltak for å begrense oppdagelsesrisikoen.

Både gjerningspersonens ønske om å minimere oppdagelsesrisikoen og den teknologiske utviklingen er viktige drivere for hvordan kriminaliteten vil begås i fremtiden. Det er *meget sannsynlig* at DOBO-kjøpere vil ha en økt bruk av løsninger som er vanskelige å spore med de metoder politiet benytter i dag.

4.4. Hvilken relasjon har kjøper og selger?

Erfaring fra norske etterforskninger er at relasjonen mellom kjøper og selger innledningsvis vil være overfladisk og i hovedsak være basert på handelen mellom partene. I de tilfellene hvor kjøper og selger holder kontakten over lang tid utvikler de en tettere relasjon hvor tilliten bygges opp. Dette fører igjen til at betalingsmønsteret forandrer seg. Før kjøper og selger har bygget opp denne tilliten er det vanlig at deler av summen betales på forhånd og resten betales når DOBO har blitt levert til kjøper. Men i de tilfellene hvor det har oppstått en tillit mellom kjøper og selger overfører ofte kjøper hele pengesummen før DOBO utføres.

I de tilfeller hvor kjøper og selger har kontakt over tid er det vanlig at de utveksler privat informasjon med hverandre. Det er særlig vanlig at selger deler privat informasjon med kjøper. Informasjon som selger gir om sin relasjon til for eksempel ofrene og andre bekjente virker å være sannferdig. Samtidig fremstår det som om selger forteller en del usannheter om ting som skjer i hverdagen. Dette kan være sykdom i familien, at de trenger skolepenger, at noen barn har bursdager eller lignende. Dette støttes også av en australsk studie.[13]

Grafen under, som er hentet fra en australsk rapport, viser at når kjøper og selger har kontakt over lengere tid går det kortere og kortere tid mellom overførslene, samtidig som summene per overførsel øker.[14]

[12] IJM – Online sexual Explotation of Children in the Philippins: Analysis and Recommendations for Governments, Industry, and Civil Sosiety

[13] Australian Institute of Criminology: Australians who view live streaming of child sexual abuse: An analysis of offender chat logs

[14] Australian Institute of Criminology: Australians who view live streaming of child sexual abuse: An analysis of the transactions

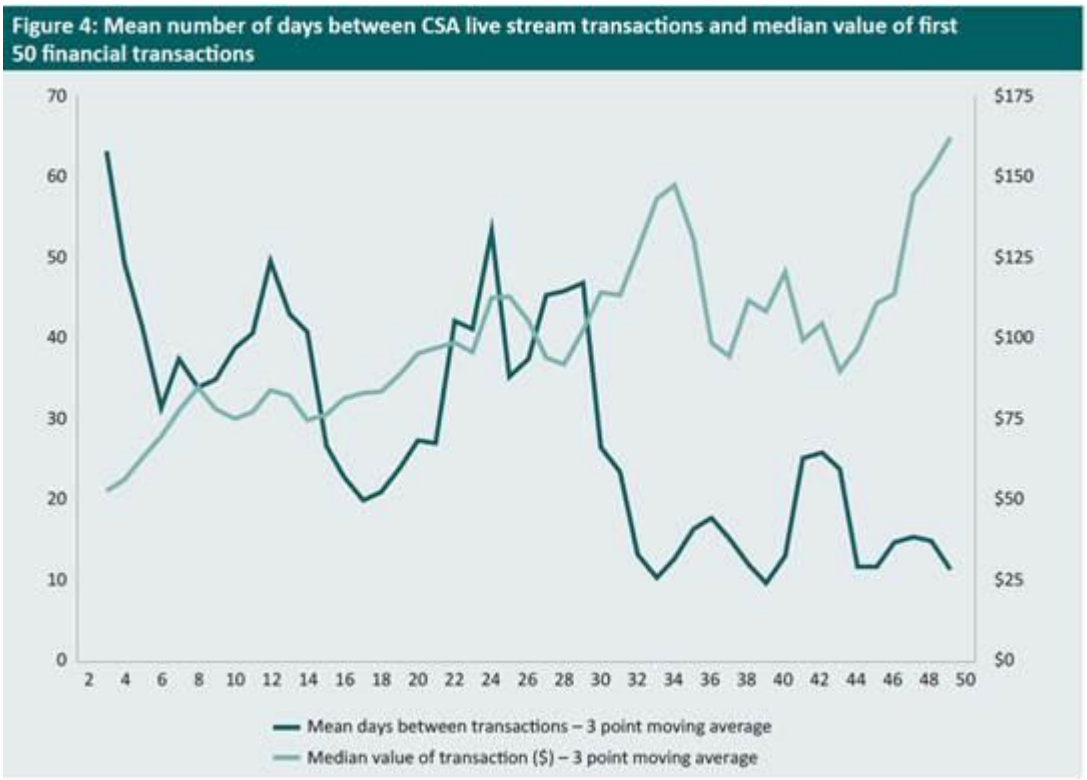

Under følger et eksempel på chat som illustrerer hvordan selger forteller om en hendelse i hverdagen, i dette tilfelle en syk onkel som har kommet på sykehus. Selger ønsker at kjøper skal sende penger for å betale for sykehusoppholdet. I chatten fremkommer det at kjøper og selger kjenner hverandre, da kjøper allerede har fått informasjon om at onkelen er på sykehus via en annen person.

Avsender	**Chat**
Selger	hi good morning
Kjøper	hi
Kjøper	how r u?
Kjøper	good norning to u:)
Selger	thanks my friend
Kjøper	yw
Selger	im not good right now
Kjøper	oh whats wrong?
Selger	we have a big problem here
Kjøper	tell me
Selger	im sorry if we dont talk yesterday bcoz we have big problem here
Kjøper	whats the problem?
Selger	bcoz my uncle he is in hospital he have a sick
Selger	im pity to my uncle:((
Kjøper	i know that, angel told me
Selger	i want to help him but i cant:((
Selger	ok nice bcoz she let you know
Kjøper	yes, i know about her dad
Kjøper	do u know what happend to him?
Selger	i hope you can help her bcoz they dont have money for they needed to her dad

Selger	im pity to our cousin there
Selger	they only poor
Selger	u know she messege to me angel she never eat yet she always crying
Selger	yes i know bcoz our cousin and my untie they told me yesterday
Selger	that why angel she go to in province bcoz they have a big problem and they told me they need big money for her dad
Selger	when i talk to her they crying
Selger	in hospital i hope her dad he survive
Kjøper	what is wrong with him?
Selger	he poison and said the doctor he have lung
Selger	thats why they asking for help to our relatives but they afford bcoz our province its so hard money there
Selger	all people there poor:9
Selger	:(
Selger	my cousin angel she said to me she cant onlined still bcoz she dont have internet there if she want onlined she go to in internet cafe
Kjøper	how much money are we talking about?
Selger	they told me they need 25.000 for diposet in hospital
Selger	but is not including our medic
Selger	please if u love her please i hope u can help my cousin angel
Selger	her mom she try to borrow her sister but she cannot borrow
Kjøper	did she tell u that i already give her 10,000php
Selger	not yet
Selger	bcoz i talk to her in morning here yesterday
Selger	really thanks for helping her my friend
Kjøper	yes i did, she told me they have 7,000 then i give 10,000, it was what neaded to start treatment she told me
Selger	but is not enough for her dad u know:(bcoz they want in hopital her mom need to diposet 25.000 so they 15.000
Selger	they asking me to help too but i cant:(
Selger	ok but is not enough i know
Kjøper	u know, its a lot of money for me too, and for the last weeks i give u over 40,000php, i whis u did as i told u, to save some
Selger	u know i dont knowwhat im doing now
Selger	i want to help her but i cant
Selger	even a small help
Kjøper	what about ur sistrers bf, can he do something?
Selger	iunderstand
Selger	yesi know
Selger	i dont know yet about my sister i guess she asking help to her bf too
Kjøper	i told angel, if its possible, i like to talk to the hospital directly, talk to the doctor in person
Selger	yes nice if you talk to the doctor in person
Kjøper	can u tell angel that?
Selger	ok sure i will
Selger	if she online again in cafe

Kjøper	i can talk to him today between 12 and 1.30pm
Kjøper	before i go to work
Selger	dont worry my friend i will tell her
Selger	i see. maybe later she go online
Kjøper	ok, we see
Selger	yes ....i hope her dad is was fine again to return heres my cousin angel
Selger	and aimee too
Kjøper	yes lets hope so
Kjøper	did u find any models who can work for u?
Selger	yes i have already but we can wait id
Selger	bcoz i need postal id for register

Vurdering

Det er *meget sannsynlig* at kjøp og salg av DOBO fungerer på samme måte som kjøp og salg av varer mellom enkeltpersoner og det er de samme mellommenneskelige mekanismene som påvirker hvordan handelen utføres. Jo større tillit partene har til hverandre, desto enklere er det å utveksle penger og varer. Dersom tilliten er lav vil begge parter være mer tilbakeholdne. Kjøpere vil være tilbakeholdene med å utbetale penger før de vet at de får varen og selgere vil være tilbakeholdene med å overlevere varen før de har mottatt pengene.

Det er *sannsynlig* at et økt antall transaksjoner og økende summer er et tegn på at relasjonen mellom kjøper og selger utvikler seg over tid, og at kjøper ikke kun betaler for DOBO, men også for andre utgifter. Det er *sannsynlig* at betalinger utført den første tiden etter kontaktetablering kan knyttes direkte til DOBO. Over tid er det *lite sannsynlig* at alle betalinger kan knyttes direkte til DOBO, da kjøperen med tiden også betaler for mat, skolepenger, bursdager og lignende. Det er *sannsynlig* at antallet DOBO stiger med økende antall betalinger, men andelen betalinger knyttet til DOBO blir mindre i forhold til antall betalinger.

På bakgrunn av denne muligheten for ekstra inntekter er det *sannsynlig* at relasjon og tillitsbygging er viktigere for selger enn for kjøper. Det er *meget sannsynlig* at relasjonsbyggingen fra selger sin side er en planlagt prosess som tar sikte på å tjene mer penger med mindre risiko og innsats.

4.5. Hvordan chatter kjøper og selger?

Ved bruk av svært enkel engelsk avtales hvilken type overgrep som skal begås mot hvilket barn, hvor mye overgrepet skal koste og hvordan betalingen skal gjøres. Når dette er avklart og overgrepene er i gang kommer ofte kjøperen med helt konkrete instruksjoner om hvordan overgrepene skal begås.

Erfaringer fra norske straffesaker er at overgrepene ofte blir bagatellisert i chat. Eksempelvis kan kjøperen be barnet om å "play pussy", som betyr at han ønsker at barnet skal onanere seg selv. I andre tilfeller kan kjøperen be barnet om å "use toy", som betyr at han ønsker at barnet skal penetrere seg selv med en dildo. De direkteoverførte overgrepene blir ofte omtalt som "show".

Vurdering

Det er *sannsynlig* at valg av bagatelliserende ord om overgrep ikke er en bevisst strategi fra hverken kjøper eller selger, men at dette brukes fordi det er deres felles språk om

overgrep. Samtidig er det *sannsynlig* at bruk av bagatelliserende ord gjør at overgrepene ikke fremstår like alvorlig for kjøperen.

4.6. Hva er omfanget av nordmenn som kjøper DOBO?

Det er svært vanskelig å anslå hvor mange nordmenn som kjøper DOBO og hvor mange overgrep de begår til sammen. Hovedgrunnen til dette er at DOBO er en kriminalitetstype som aldri anmeldes og omfanget som avdekkes vil derfor være et resultat av politiets innsats.

Terres des Hommes er en internasjonal veldedig humanitær paraplyorganisasjon som jobber for barns rettigheter. I 2013 utga de seg for å være en prepubertal filippinsk jente på 19 offentlige chatteforum. I løpet av ti uker hadde 20 172 unike personer fra 71 land spurt om hun ville utføre sexshow på webkamera. På bakgrunn av blant annet dette mener Terres des Hommes at titusenvis av denne typen overgrep finner sted internasjonalt hver dag.[15]

Fra januar 2018 og frem til januar 2023 har politiet registrert informasjon om ca. 600 unike nordmenn som kan mistenkes for DOBO.

Vurdering

Det er *sannsynlig* at mellom 400 og 2000 nordmenn har kjøpt DOBO i løpet av det siste året. Dette anslaget er i hovedsak basert på kunnskap om norske DOBO-etterforskninger og pengetransaksjoner der det er mistanke om at betalingen kan knyttes til DOBO. Det er *sannsynlig* at antall overgrep som er begått av nordmenn ved DOBO er langt høyere enn dette, da en gjerningsperson kan begå mange overgrep i løpet av et år.

4.7. I hvilke land bor kjøpere av DOBO?

Det er en rekke land hvor befolkningen kjøper DOBO. I forbindelse med at et nettverk av selgere ble pågrepet på Filippinene innhentet Kripos informasjon om europeiske borgere som har overført penger til nettverket. Figuren under viser antall borgere fra de ulike landene som hadde overført penger til nettverket via én av de største betalingstjenestene i verden.

[15] Terres des hommes: Webcam child sex tourism

Land	Antall borgere
Storbritannia	20
Tyskland	15
Norge	6
Nederland	5
Frankrike	4
Italia	4
Sverige	3
Østerrike	2
Belgia	2
Tsjekkia	2
Hellas	2
Irland	2
Spania	1
Slovenia	1

Storbritannia har ca. 12,5 ganger så mange innbyggere som i Norge, og Tyskland har 15,4 ganger så mange innbyggere som Norge.[16] Ser man figuren opp mot innbyggertallene i de ulike landene er det Norge som har flest personer pr. innbygger som har overført penger til dette nettverket, og dersom Norge hadde hatt like mange innbyggere som i Storbritannia ville Norge hatt 62 innbyggere om hadde overført penger til nettverket.

Norge er et av de rikeste og mest teknologiske utviklede samfunnene i verden, og hvor menn over 50 år behersker engelsk.

Vurdering

Det er *sannsynlig* at faktorene språk, økonomi og teknologisk kompetanse er de viktigste faktorene for å vurdere hvilke forutsetninger innbyggere i et land har for å kjøpe DOBO, hvor de to avgjørende faktorene er språk og teknologi. Med bakgrunn i at Norge er et rikt land hvor eldre menn behersker engelsk og teknologi er det *sannsynlig* at Norge er blant de vestlige landene med flest kjøpere av DOBO i forhold til folketallet.

Det kan være tilfeldigheter som avgjør at noen land har mange innbyggere som har overført penger til dette nettverket, mens andre land har få innbyggere. Tallene i figuren er hentet fra én betalingstjeneste. Selv om dette er blant de største betalingstjenestene i

[16] Innbyggertall hentet fra Store Norske leksikon: https://www.snl.no

verden, så kan denne være mer populær i for eksempel Norge enn i land med få innbyggere som har betalt til nettverket.

4.8. Hvilke typer overgrep er DOBO?

Det ligger i DOBO sin natur at det er vanskelig å få et fullstendig bilde av hvilke overgrep barna blir utsatt for. Dette fordi overgrepene blir direkteoverført og bevisene kan være borte når samtalen avsluttes. Det foreligger noe informasjon i norske straffesaker om hvilke overgrep som blir begått. Dette baserer seg på forhåndsinnspilte videoer og/eller chat før og under overgrepene.

Erfaringer fra norske saker viser at overgrepene barna blir utsatt for varierer fra sak til sak, avhengig av hvilke typer overgrep kjøperen bestiller. De fleste overgrepene begås ved at barnet selv fører gjenstander inn i skjeden eller anus, eller at dette blir gjort av selger. I noen tilfeller betaler kjøperen for at en mann skal penetrere barnet. Ofte er det flere barn som utfører seksuelle handlinger med seg selv i felleskap. Det forekommer også eksempler på avvikende bestillinger om hva kjøperen ønsker skal skje med barnet eller hva barnet skal gjøre. Eksempler på dette er at barnet skal "leke" med selger sin avføring eller at en hund skal være med på overgrepene.

Vurdering

Det er flere faktorer som avgjør hvilke overgrep som blir begått. Det er *sannsynlig* at de mest sentrale faktorene er:

- Kjøperens erfaring med DOBO
- Kjøperens seksuelle preferanser
- Kjøperens medfølelse for barna
- Selgerens tilgang på barna
- Selgerens kontroll/makt over barna
- Selgerens grenser for hva barna kan utsettes for

Variasjonen av disse faktorene vil avgjøre hvilke overgrep barna utsettes for, men det er *sannsynlig* at de mest avgjørende faktorene vil være kjøpers seksuelle preferanser og hva selgeren er villig til å utsette barna for.

4.9. Hvor mange DOBO-kjøpere begår fysiske overgrep i landet de kjøper DOBO fra?

Det er vanskelig å avdekke hvor mange av de som er mistenkt, siktet eller domfelt for kjøp av DOBO som også har begått fysiske overgrep i landet de har kjøpt DOBO fra. Årsaken til dette er lav anmeldelsestilbøyelighet blant ofrene for fysiske overgrep i risikoland.

I en studie fra IJM, der de hadde informasjon om kjøpere i 44 DOBO-saker på Filippinene mellom 2010 - 2017, så de at i 39 % (17 saker) av sakene hadde kjøperen på et tidspunkt reist til Filippinene eller bodd der.[17] I 9 % (fire saker) hadde kjøperen av DOBO også begått egne fysiske overgrep mot barn på Filippinene.

Fra det norske utvalget har politiet informasjon om at 27 % også har reist til Filippinene de siste fem år, mens 54 % har reist til risikoland de siste fem år. Det foreligger ingen informasjon om at de norske DOBO-kundene i utvalget har blitt anmeldt for å ha begått overgrep på Filippinene. Det er heller ingen kjente tilfeller av norske DOBO-kjøpere

[17] IJM – Online sexual Explotation of Children in the Philippins: Analysis and Recommendations for Governments, Industry, and Civil Society

utenfor utvalget som er anmeldt for å ha begått egne fysiske overgrep mot barn i landet han kjøper DOBO fra. I flere chatter fra norske straffesaker skriver kjøperen at han planlegger å reise til Filippinene for å besøke selgeren og offeret uten at vi har opplysninger om at de faktisk har reist.

Vurdering

Det er *meget sannsynlig* at Filippinene er et land hvor barn som blir utsatt for overgrep har en generelt lav anmeldelsestilbøyelighet. Og det er *meget sannsynlig* at barn som i tillegg er offer for DOBO har enda lavere anmeldelsestilbøyelighet i og med at barnas nærstående ofte allerede vet at de blir solgt som DOBO og dermed legitimerer seksuelle overgrep mot barnet.

Det er *meget sannsynlig* at en stor andel av DOBO-kjøpere reiser til risikoland og det er *sannsynlig* at de fleste DOBO-kjøpere begår fysiske overgrep når de reiser til landet de tidligere har kjøpt DOBO fra. Det er *svært lite sannsynlig* at en DOBO-kjøper som begår overgrep i utlandet mot et barn han tidligere har kjøpt DOBO av, blir anmeldt. Det er *sannsynlig* at DOBO-kjøpere som reiser til risikoland de ikke tidligere har kjøpt DOBO fra også begår overgrep mot barn i disse landene. Det er *lite sannsynlig* at en DOBO-kjøper som begår overgrep i risikoland blir anmeldt.

Det er *meget sannsynlig* at oppdagelsesrisikoen er lavere ved å begå egne fysiske overgrep i riskolandet enn ved å kjøpe DOBO. Dette fordi ved å begå DOBO vil kjøperen legge igjen spor på internett som kan bli brukt til å avdekke DOBO.

5. Hva kjennetegner en selger av DOBO?

Dette kapitlet omhandler faktorer som beskriver selgeren av DOBO med et spesielt fokus på hvordan de opererer og samarbeider med hverandre.

5.1. Fra hvilke land selges DOBO?

I de norske DOBO-etterforskningene er det tilnærmet utelukkende saker hvor selgeren og ofrene bor på Filippinene. IJM sin rapport fra 2020 omhandler hvilke land som mottar flest forespørsler fra utenlandsk politi som omhandler seksuell utnyttelse av barn på internett.[18]

Figuren under bygger på data fra United States Federal Bureau of Investigation (FBI), the Royal Canadian Mounted Police (RCMP), the United Kingdom National Crime Agency (NCA) og the Nordic Liaison Office (NLO). Figuren viser antall forespørsler til ulike land i perioden 2010 - 2017 som gjelder seksuell utnyttelse av barn på internett.

[18] IJM – Online sexual Explotation of Children in the Philippins: Analysis and Recommendations for Governments, Industry, and Civil Sosiety

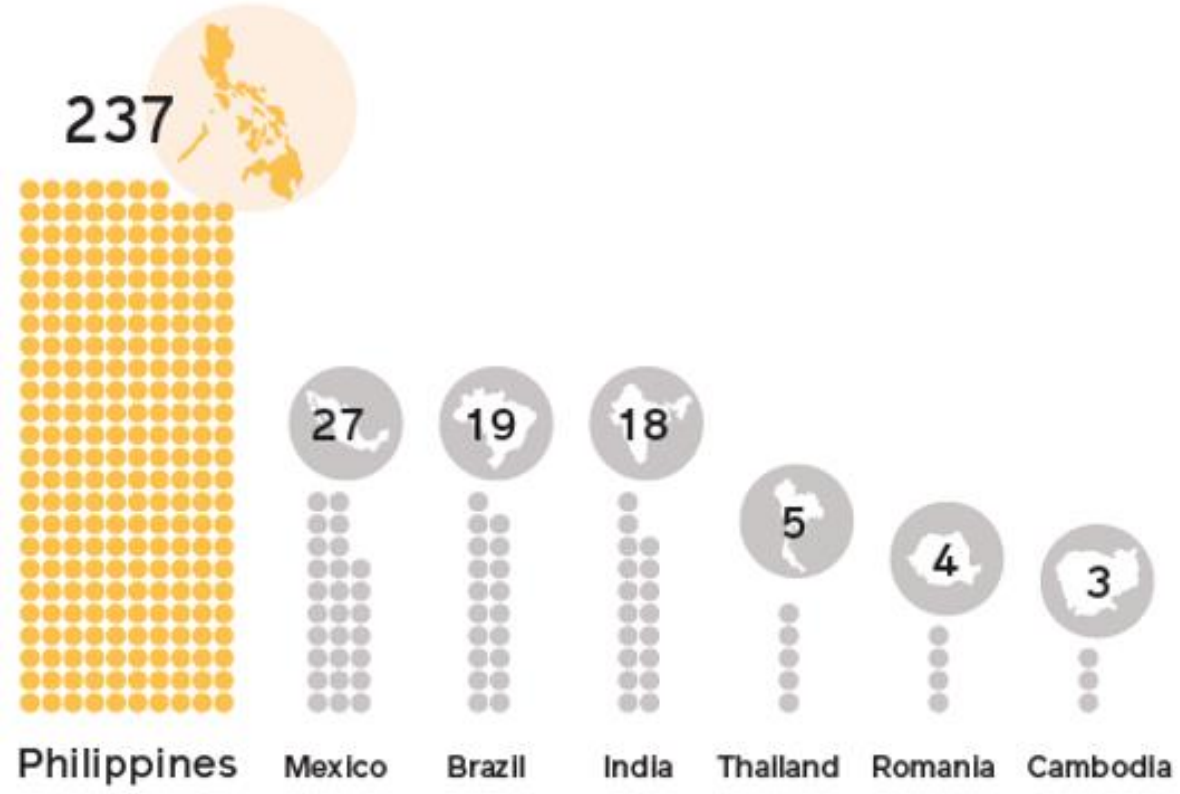

Dette viser at Filippinene mottar over åtte ganger så mange forespørsler som neste land på listen. IJM peker på kombinasjonen av flere faktorer som kan være grunnen til at Filippinene skiller seg ut:

- En historisk kommersiell sexindustri, rykte for sitt sexmarked og destinasjon for reisende sexforbrytere
- En robust infrastruktur for pengeoverføringer
- Billig og utbredt internettilgang
- Engelskkunnskaper i alle sosiale lag på nivåer som er mye høyere enn andre utviklingsland.

Vurdering

Det er *meget sannsynlig* at Filippinene er det landet i verden det selges mest DOBO fra. Datagrunnlaget til IJM er basert på informasjon fra land hvor store deler av befolkingen behersker engelsk og det er derfor *mulig* at informasjon fra land der engelsk ikke er like utbredt vil kunne nyansere bildet. Det er *mulig* at land hvor innbyggerne snakker andre globale språk, som for eksempel fransk og spansk, kjøper DOBO fra utviklingsland hvor disse språkene er vanlige.

Det er *meget sannsynlig* at faktorene internett, språk, betalingstjenester og kommersiell sexindustri er viktige faktorer for hvilke land som selger DOBO, men det er usikkert hvor stor betydning de ulike faktorene har i forhold til hverandre.

5.2. Hvilke demografiske kjennetegn har selgere av DOBO?

I norske straffesaker er selgere av DOBO i hovedsak kvinner i en alder der det er naturlig å ha egne mindreårige barn. Selv om de har egne mindreårige barn, så selger de også andre barn de har tilgang på. Det er også eksempler på transseksuelle som selger DOBO, men det har ikke fremkommet informasjon i norske saker om menn som er selgere av DOBO utover dette. Fra flere av chattekontoene som er blitt brukt til å selge DOBO har

det også blitt overført sexshow med jenter i tenårene hvor det fremstår som om de selger seg selv.

I IJM sitt datagrunnlag over DOBO-saker mellom 2011 og 2017, ble det i 39 av 71 saker identifisert to eller flere filippinske gjerningspersoner per sak.[19] I 51 % av disse sakene var det både kvinnelig og mannlig selger, mens i 36 % av sakene med flere gjerningspersoner var alle kvinner. Når man ser på alle de 71 sakene samlet var 65 % av gjerningspersonene kvinner, mens 31 % var menn. De siste 3 % var transseksuelle. I 87 % av sakene var det minst en kvinnelig gjerningsperson. Hele 97 % var filippinske statsborgere. Alderen på selgerne strekker seg fra 15 år til 76 år, med en medianalder på 27 år.

IJM sin erfaring fra DOBO-saker med flere gjerningspersoner er at de ofte har forskjellige roller. Rollene kan være kontakt med kjøperen, utførelse av overgrep eller innsamling av penger.

Erfaring fra norske DOBO-saker samsvarer med funnene fra IJM når det kommer til alder og statsborgerskap, men i de norske straffesakene er selgerne i langt mindre grad menn. I de norske sakene er selgerne tilnærmet utelukkende kvinner eller transpersoner, men i flere av sakene går noen av betalingene til personer med mannlige navn. Dette samsvarer også med IJM sine erfaringer angående at gjerningspersonene på Filippinene har forskjellige roller.

Kommentar

Det relativt høye antallet saker med både menn og kvinner i IJM rapporter kan skyldes at ved aksjon mot boliger der det selges DOBO blir både mannen og kvinnen på adressen pågrepet, og dermed blir også mennene registrert som gjerningsperson. Dette er ikke ensbetydende med at mennene er selgere av DOBO, men at de kan ha andre roller. Mer informasjon om dette i kapittelet om "Hvilke andre aktører er involvert i DOBO?"

Vurdering

Det er *sannsynlig* at de fleste DOBO-selgere fra Filippinene er kvinner med egne mindreårige barn. Det er *mulig* at DOBO-selgere har en annen demografi i andre land.

5.3. Hvordan opererer selgere av DOBO?

Erfaringer fra norske straffesaker er at selgere av DOBO ofte tilbyr direkteoverført seksuelt innhold med voksne på pornosider. Her kommer selgerne i kontakt med potensielle DOBO-kjøpere. Deretter flyttes kommunikasjonen over på andre tjenester hvor man kan kommunisere og begå DOBO. Betalingene for overgrepene blir gjort via internett. Det er ikke behov for mer enn grunnleggende IKT-kompetanse for å utføre DOBO.

Etter hvert som det utveksles identifiserende informasjon mellom partene er det vanlig at selgerne og deres familie/bekjente har kontakt med kjøperne via en rekke tjenester samtidig, herunder sosiale medier.

Selgere benytter ofte flere kommunikasjonsplattformer og betalingstjenester for å selge DOBO.

[19] IJM: Online Sexual Exploitation of Children in the Philippines: Analysis and Recommendations for Governments, Industry and Civil Society

Selgerne er ofte svært pågående i sin kontakt med kjøpere. Ofte overøses kjøperne med ulike tilbud, men også med rene pengeforespørsler. Under er et eksempel på dette fra en norsk straffesak.

Avsender	Chat
Selger	Babe this is me
Selger	*navn på selger*
Selger	And please reply to me and I been good and honest and they keep still waiting
Selger	And please only 2500
Selger	And so I will do live show
Selger	And send u Herr the new oic
Selger	And vigor
Selger	Video

Vurdering

Det er *sannsynlig* at den vanligste måten en DOBO-selger kommer i kontakt med sine kunder på er via pornonettsider hvor de også tilbyr sexshow med voksne. Det er *sannsynlig* at DOBO selgere opererer på samme måte som selgere av andre type varer. Selgeren vil aktivt ta kontakt med sin kundekrets når de har tilgang på barn for å tjene mest mulig penger.

5.4. Hvordan blir man en DOBO-selger?

Mange DOBO-selgere selger også direkteoverførte videoer med seksuelt innhold av seg selv eller andre voksne. Fra noen gamle norske straffesaker fremkommer det informasjon om DOBO-ofre som i nyere norske straffesaker er blitt DOBO-selgere. I andre DOBO-saker ser vi også en utvikling hos noen av ofrene hvor det fremstår at de går fra å være ofre som kun blir utsatt for overgrep, til at de mer aktivt tar kontakt med DOBO-kjøpere for å selge DOBO.

IJM har, med utgangspunkt i 71 saker, kommet fram til at kun 5 % av selgerne tidligere har vært ofre for DOBO. Av disse var alle 21 år eller yngre og alle var kvinner.[20]

Vurdering

Det er *sannsynlig* at det reelle antall DOBO-selgere som tidligere har vært DOBO-offer er høyrere det som fremkommer i IJM sin rapport. Dette begrunnes med erfaring fra norske straffesaker.

Det er *meget sannsynlig* at motivasjonen til en DOBO-selger er økonomisk gevinst. Det er *sannsynlig* at flere av DOBO-selgerne tidligere har vært offer for DOBO, og inntektene i stor grad har kommet fra denne kriminaliteten. Det kan derfor være vanskelig for et DOBO-offer å bryte ut av denne hverdagen og inntektskilden.

Det er *sannsynlig* at mange av DOBO-selgerne startet med å selge egne sexshow på pornonettsiden. Her har de kommet i kontakt med en kundegruppe som også ønsker å kjøpe overgrep mot barn og de har dermed sett en mulighet til å tjene ekstra penger på dette.

[20] IJM: Online Sexual Exploitation of Children in the Philippines: Analysis and Recommendations for Governments, Industry and Civil Society

5.5. Hvordan samarbeider selgere av DOBO?

Fra norske straffesaker finnes det nettverk av personer som samarbeider om salg av DOBO, gjerne i kombinasjon med direkteoverført seksuelt innhold med voksne. Slike nettverk av selgere springer som regel ut fra personlige relasjoner som slektskap, vennskap og naboskap. Personene i slike nettverk bidrar til kriminaliteten på ulike måter og har ulik fortjeneste.

Eksempel på samarbeid er å videreformidle kjøpere til andre selgere, byttelåne barn det begås overgrep mot og deling av betalingskonti. Selgerne har kontakt med alle sine kjøpere på et begrenset antall kommunikasjonskonti og derfor er deling av slike konti nyttig. Det har fremkommet eksempler på at kjøperen må betale en selger for at selgeren skal sette ham i kontakt med en annen selger. Det finnes flere eksempler på at en DOBO-kjøper har kontakt med ulike selgere i et DOBO-nettverk.

Under er et eksempel fra en norsk etterforskning som viser hvordan selgere deler forskjellige konti. Under "forklaring til chat" er Kripos sin tolkning av chatten.

Avsender	Chat	Forklaring til chat
Selger	*Selger oppgir navnet sitt*	Selger bruker kommunikasjonskonto der brukernavnet er navnet på barnet til en kjent DOBO-selger
Selger	*Selger oppgir navnet sitt igjen*	
Selger	Im 18 yo	
Kjøper	hi *navnet til selger*, ntmu today	Ntmu=nice to meet you
Kjøper	can i see u?	
Selger	Wait	
Kjøper	Sure	
Selger	Ok	
Kjøper	*Tapt anrop*	
Selger	Wait	
Kjøper	Ok	
Selger	*Tapt anrop*	
Selger	Hi	
Kjøper	*Direkteoverøfring starter*	
Kjøper	hi – ntcu	Ntcu=nice to see you
Kjøper	little dark <ss type="smile">:-)</ss>	
Kjøper	*Direkteoverføring avsluttet*	
Selger	Try again	
Selger	Sorry	
Kjøper	*Tapt anrop*	
Kjøper	*Direkteoverføring starter*	
Kjøper	hi there pretty	
Selger	Hehehe thank u	
Kjøper	are u alone there?	
Selger	Yes	
Kjøper	nice <ss type="smile">:-)</ss>	
Selger	i hav	
Selger	Hru?	Hru: How are you
Selger	have	
Kjøper	u lives in philipines?	
Selger	with ate ana	

Kjøper	I am good thanks	
Selger	yes	
Kjøper	u are very pretty	
Kjøper	how have ur day been?	
Selger	m. oki	
Selger	ty	Ty: Thank you
Kjøper	good to hear	
Selger	ty	
Selger	can me and ate ana will do.show to u	
Kjøper	oh, would like too c more of u	
Selger	oki	
Kjøper	what clothes do wear now?	
Selger	how much po	
Kjøper	nice top	
Kjøper	u have *navn på betalingstjeneste*?	
Selger	*selgeren oppgir betalingskontoen*	Selgeren sier at hun bruker kontoen til den kjente DOBO-selgeren
Kjøper	*Kjøperen spør hvem som eier kontoen*	
Selger	*Selgeren oppgir betalingskontoen *	Navnet knyttet til kontoen er ikke registeret på den kjente DOBO-selgeren, men en annen kvinne som er bekjent av DOBO-selgeren
Selger	*Selger oppgir navnet til den kjente DOBO-selgeren	
Kjøper	how much do u had in mind?	
Selger	up to u	
Kjøper	I don't have much today, sorrry	

Eksempelet viser hvordan en jente som i dette tilfellet oppgir at hun er over 18 år tilbyr sexshow på en kommunikasjonskonto som tilhører en kjent DOBO-selger, og ønsker betaling til en konto som er registrert på en venninne av den kjente DOBO-selgeren.

Vurdering

Det er *meget sannsynlig* at DOBO-selgere samarbeider på ulike måter og at dette gjøres med forskjellig formål. Det å låne bort betalingskonti til hverandre gjør at mottak av betalingen blir mindre mistenkelig for betalingstjenestene. Det er vanlig at betalingstjenestene stenger betalingskonti dersom de mistenker at det blir betalt for DOBO og da kan det være nødvendig å låne konto av en annen selger for å få mottatt betaling for DOBO.

Det er *sannsynlig* at DOBO-selgere også samarbeider om å bruke samme kommunikasjonskonti. Formålet med å samarbeide om slike konti er noe mer uklart, men det er *mulig* at en grunn kan være at de til sammen får tilgang til en større gruppe kjøpere. Det er samtidig knyttet en viss risiko til at man mister kjøperen sin dersom man videreformidler kontaktinformasjon til en annen selger.

6. Hva kjennetegner ofre for DOBO?

I dette kapitlet fremkommer det informasjon som omhandler ofrene for DOBO. I løpet av 2022 avdekket Kripos et nettverk av DOBO-selgere på Filippinene. Nettverket besto av personer som utførte overgrep, personer som kun mottok penger og flere barn som var ofre for overgrep. Totalt identifiserte Kripos flere enn ti voksne personer som var involvert i kriminaliteten på ulike måter og om lag 20 barn som nettverket disponerte.

6.1. Hvilken demografi har ofre for DOBO?

I norske etterforskninger er det tilnærmet kun jentebarn i alle aldre som er ofre. Funn i de norske straffesakene stemmer godt med IJM sine tall over 381 identifiserte barn i 90 DOBO-saker som er etterforsket mellom 2011 og 2017. Der er 86 % jenter og 14 % gutter. De har en median alder på elleve år. Av 217 ofre var relasjonen mellom selger og offer kjent. I de tilfellene var selger barnets biologiske foreldre i 41 % av sakene, mens i 42 % av sakene var selgeren i slekt med offeret. I forbindelse med at barna ble reddet ut ble 285 barn reddet ut samtidig som et annet offer. Av de som ble reddet ut sammen var 40 % søsken, mens 13 % hadde en annen familierelasjon.[21]

Kommentar

På grunn av svært strenge personvernregler på Filippinene når det kommer til utlevering av informasjon om ofre for DOBO er det vanskelig for norsk politi å fremskaffe nøyaktig kunnskap om ofrene, og derfor er vår kunnskap om ofrene basert på videoer og bilder fra norske DOBO-saker.

Vurdering

Sammenlignet med norske DOBO-saker er det *sannsynlig* at IJM sine funn angående alder og kjønn danner et godt bilde av demografien til DOBO-ofre. Når det gjelder relasjon mellom offer og selger og mellom ofre i samme sak har vi ikke informasjon fra norske DOBO-saker som underbygger IJM sine funn, og det vurderes derfor som *mulig* at funnene til IJM stemmer.

6.2. Hvordan blir barn ofre for DOBO?

Fra norske straffesaker kan det være vanskelig å finne ut hvilken relasjon ofrene har til selger eller hvordan de har blitt rekruttert. Tilfellene hvor Kripos har fått innsikt i dette, er tilfellene hvor selger og kjøper snakker om barna i chat. De eksemplene vi har sett er at selgeren enten er mor til offeret eller at offeret bor i nærheten. Det har ikke fremkommet i hvilken grad barna eller barna sine foreldre får betaling for overgrepene.

Terres des Hommes har intervjuet barn som har vært offer for DOBO. Der fremkommer det at det var store problemer i familiene til barna. Mange av barna kom fra familier hvor foreldrene ikke bodde sammen lengre og de hadde store pengeproblemer. Det var vanskelig å ha nok penger til mat, strøm og skolepenger. Det ble også rapportert om rusmisbruk i familie.[22]

[21] IJM: Online Sexual Exploitation of Children in the Philippines: Analysis and Recommendations for Governments, Industry and Civil Society

[22] Terre de hommes: Stop child exploitation - An Exploratory Study on the Background and Psychosocial Consequences of Webcam Child Sex Tourism in the Philippines

I IJM sine undersøkelser av ofre som har blitt reddet ut fra DOBO viser det seg at det i 41 % av sakene var biologiske foreldre som var selger, mens i 42 % av sakene hadde selger en annen familierelasjon til offeret.[23]

Vurdering

Det er *sannsynlig* at prosentandelen i IJM sin rapport er høyrere enn den reelle prosentandelen for familierelasjon mellom offer og selger. Dette fordi deres tall bygger på de sakene hvor ofrene har blitt reddet ut fra DOBO. Ved en aksjon vil det være enklere å redde barna som faktisk bor sammen med selgeren, da de oftere vil være tilstede i huset under aksjonen, sammenlignet med de barna som selges av en nabo eller annen bekjent.

Det er *meget sannsynlig* at store pengeproblemer i familiene til barna er hovedgrunnen til at de blir ofre for DOBO. Det knyttes allikevel stor usikkerhet til i hvilken grad pengene som tjenes på DOBO går til barna eller barna sine familier i de tilfellene hvor selger ikke er i familie med offeret.

6.3. Hvilke psykiske skader får et DOBO offer?

Terre des Hommes intervjuet filippinske barn som har vært offer for DOBO. De beskriver at skadene på barna både er dype og permanente. Alle barna som ble intervjuet fortalte at de følte seg skitne, skamfulle og flaue både under og etter et DOBO-overgrep. Mange av barna fortalte også at de var redde for å bli arrestert og at det de hadde gjort på internett ville bli liggende der for alltid.[24]

Alle barna antydet at å bli solgt som DOBO ble emosjonelt enklere etter den første gangen. Det kan se ut som de utviklet mestringsstrategier som gjorde at de kunne flykte fra de negative følelsene. Flesteparten av barna rasjonaliserte sine handlinger ved å tenke på pengene de mottok.

Terre des Hommes fant ut at disse barna opplevde en følelse av svik, sosial stigmatisering og maktesløshet. Barna utviklet også selvdestruerende oppførsel inkludert rusmisbruk. Seksualisert oppførsel er vanlig blant disse barna og seksuell atferd blir forsterket av de positive tilbakemeldingene de får når de blir solgt som DOBO og av pengene de kan få.

Terre des Hommes konkluderer med at filippinske familier er svært nære og familieverdiene er en sentral verdi i det filippinske samfunnet. Dette gjør filippinske barn utsatt for foreldrenes innflytelse og påvirkning. I tillegg spiller foreldrene på barnas pliktfølelse til å hjelpe familien til å skaffe penger til å betale regninger, mat og skolekostnader. Terre des Hommes fant ut at foreldrene ofte ikke innser hvilke traumer de utsetter barna sine for. Grunnen til dette kan være at det ikke er noen fysisk kontakt mellom kjøperen og barnet. Allikevel tyder deres undersøkelser på at de traumatiske effektene er større hos barn som blir solgt av sine foreldre enn hos barn som blir solgt av for eksempel en nabo.

[23] IJM: Online Sexual Exploitation of Children in the Philippines: Analysis and Recommendations for Governments, Industry and Civil Society

[24] Terre des Hommes: Webcam child sex tourism - Becoming Sweetie: a novel approach to stopping

Vurdering

Det er *meget sannsynlig* at nordmenn bidrar til at ofrene for DOBO får langvarige psykiske skader slik som Terres des Hommes beskriver. Skadene barn får av å bli utsatt for overgrep støttes av kunnskap fra Norge.[25]

7. Hvilke andre aktører er involvert i DOBO?

I tillegg til aktørene kjøper, selger og offer er også pengemuldyr involvert i DOBO. Dette er personer som mottar og videreformidler penger fra DOBO-kjøpere til DOBO-selgere. I de fleste tilfellene fra norske saker fremstår pengemuldyr som en person i nær familie eller slektskap med selgeren. I noen tilfeller er også pengemuldyret en annen kjent DOBO-selger. Pengemuldyrene i norske straffesaker er i all hovedsak menn med unntak av de som tidligere en kjent som DOBO-selgere.

Det har også fremkommet informasjon om at det kan finnes pengemuldyr som er vestlige menn. Fra norske straffesaker er det eksempel på en vestlig betalingskonto som brukes svært ofte til å motta penger fra kjente DOBO-kjøpere, og sender samtidig ofte penger til personer på Filippinene. Norsk politi har ikke fulgt opp dette pengesporet og det er derfor ikke mulig å konkludere med om dette er et vestlig pengemuldyr.

En domfelt norsk DOBO-kjøper har forklart at han oppfattet det som at menn har en større rolle i DOBO-virksomheten. Han oppfattet at menn som er i familie med selgerne ofte styrer DOBO-virksomheten både økonomisk og organisatorisk.

Vurdering

Det er *meget sannsynlig* at pengemuldyr benyttes for å redusere oppdagelsesrisikoen. Det er *mulig* at betalinger mellom to menn ikke er like mistenksomt for en betalingstjeneste og dermed blir ikke kontoene sperret like fort som de blir dersom det overføres penger fra flere vestlige menn til en kvinne på Filippinene.

Det er *sannsynlig* at bruk av vestlige pengemuldyr vil senke oppdagelsesrisikoen ytterligere. Det er *lite sannsynlig* at bruken av vestlige pengemuldyr er utstrakt da dette er et ekstra risikomoment for selgeren ved at betalingene må gå igjennom et ledd utenfor familien eller nære venner.

Det er *sannsynlig* at pengemuldyr tar en del av pengene som betales for DOBO og at de dermed er kjent med hvilken kriminalitet de medvirker til.

Det er *mulig* at mennene har en mer sentral rolle i DOBO enn det som fremkommer i de norske straffesaker. Og det er *sannsynlig* at de har en stor rolle når det gjelder pengestrømmen.

8. Hvilke plattformer benyttes til DOBO?

I dette kapittelet blir det beskrevet hvilke plattformer som benyttes for å selge DOBO. I all hovedsak er det to overordnede plattformer som er nødvendig å benytte. En plattform hvor kommunikasjonen og direkteoverføringen skjer, og en plattform hvor betalingene skjer. Noen plattformer tilbyr betaling, kommunikasjon og direkteoverføring via samme tjeneste.

[25] NKVTS: Vold og voldtekt i oppveksten

8.1. Hvilke plattformer benyttes for å overføre DOBO?

Erfaring fra norske straffesaker viser at DOBO er en kriminalitetstype som foregår ved at aktørene bruker helt vanlige tjenester på internett. De tjenestene som benyttes til DOBO skiller seg ikke ut fra tjenester som brukes av andre borgere i hverdagen. I tillegg kommer bruk av pornosider som i utgangspunktet tilbyr direkteoverført innhold med voksne.

Prinsipielt kan enhver tjeneste som har mulighet for chat og videosamtale være aktuell for DOBO. Det samme gjelder fildelingsmuligheter. Det finnes svært mange tjenester for både chat, videosamtale og fildeling, og dette bildet er i konstant endring da noen blir borte og nye kommer til. Hvilke konkrete tjenester som er mest aktuelle vil derfor variere. Det som er felles for tjenestene er at de brukes i én eller flere av fasene som inngår i DOBO: kontaktetablering, chat, videosamtale, betaling og fildeling. Chat og samtaleplattformer har den siste tiden beveget seg i en retning som gir bedre sikkerhet og anonymisering, for eksempel gjennom økt bruk av kryptering.

Det er få eksempler fra norske straffesaker hvor kjøpere bruker anonymiseringstjenester for å skjule sin nettbruk.

IJM rapporterer at de kun kjenner til én sak hvor selgeren hadde brukt anonymiseringstjenester som for eksempel VPN. I 37 av 59 saker var de sikker på at selgeren ikke hadde brukt anonymiseringstjenester, mens i de resterende saker fremkommer det ikke informasjon om dette.[26]

Vurdering

Selv om ende-til-ende krypterte tjenester benyttes er det *lite sannsynlig* at disse tjenestene i hovedsak brukes for å redusere oppdagelsesrisikoen, men heller fordi tjenestene er vanlige og enkle å bruke til kommunikasjon. Det er samtidig *sannsynlig* at enkelte aktører bruker ende-til-ende krypterte tjenester med formål om lavere oppdagelsesrisiko.

8.2. Hvilke plattformer benyttes for å betale for DOBO?

På samme måte som det benyttes vanlige kommersielle chattetjenester for å overføre overgrepene, benyttes det også vanlige internettbaserte betalingsløsninger for å betale for overgrepene.

Vurdering

Det er *meget sannsynlig* at myndigheter i ulike land vil prioritere å utvikle lovverk og metoder som muliggjør kontroll med pengeoverføringer. På bakgrunn av blant annet personvernlovgivningen, menneskerettigheter og teknologisk utvikling er det *lite sannsynlig* at det vil være en tilsvarende kontroll over kommunikasjon. Det er dermed *sannsynlig* at politiets kontroll med kommunikasjon vil bli vanskeliggjort.

[26] IJM: Online Sexual Exploitation of Children in the Philippines: Analysis and Recommendations for Governments, Industry and Civil Society

9. Ordliste

Kjøper/DOBO-kjøper	Gjerningspersonen som bestiller overgrepene.
Selger/DOBO-selger	Dette er personen som fysisk begår overgrep mot barnet i utlandet. Denne personen går ofte under andre navn i andre rapporter som f.eks "fasilitator", "tilrettelegger", "trafficker" osv.
Offer/Barn	Dette er barna som utsettes for overgrep
Pengemuldyr/MoneyMule	Dette er personer som mottar og videreformidler penger for DOBO i de tilfellene hvor pengene ikke går direkte til selgeren.
Bakmenn	Dette er personer som styrer/bidrar aktivt til kriminaliteten uten å begå fysiske overgrep selv.
Risikoland	Dette er land hvor det antas å være større tilgang på sårbare barn og lavere risiko for å bli anmeldt og straffet for seksuelle overgrep mot barn.
Ende-til-ende krypterte meldingstjenester	Ende-til-ende krypterte meldingstjenester benytter seg av ende-til-ende kryptering (E2EE). Det vil si at det kun er de to brukerne som sender meldinger til hverandre som har tilgang til meldingene. Meldingene og filene krypteres før de sendes over nettverket med en nøkkel som bare deles mellom sender og mottaker. WhatsApp og Signal er to eksempler på E2EE meldingsplattformer.
VPN	Virtuelt privat nettverk, dette er en tjeneste som ruter internettrafikken din gjennom en kryptert tunnel. Dette skjuler både aktiviteten din og hvem du er for andre.

10. Sannsynlighetsord

Vurderinger vil alltid inneholde en grad av usikkerhet. For å håndtere dette på en standardisert og strukturert måte, er det benyttet sannsynlighetsord (se tabell):

Nasjonal standard	Beskrivelse	NATO standard
Meget sannsynlig	Det er meget god grunn til å forvente…	Highly likely (>90%)
Sannsynlig	Det er grunn til å forvente…	Likely (60-90%)
Mulig	Det er like sannsynlig som usannsynlig…	Even chance (40-60%)
Lite sannsynlig	Det er liten grunn til å forvente…	Unlikely (10-40%)
Svært lite	Det er svært liten grunn til å forvente…	Highly unlikely <10%